

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Iuuentvtis, Sive Insigniores Pveritiæ Atqve Adolescentiæ Sanctorvm

Bosendorf, Hermann

Monasterii VWestphalorvm, 1615

Pantaleon mart. 27. Iulij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42900

ginta nouem, & incendit quos reperit iuxta
fornacem de Chaldæis. Angelus autem Do-
mini descendit cum Azaria & socijs in forna-
cem: & excussit flammam ignis de fornace,
& fecit medium fornacis quasi ventum roris
flantem, & non tetigit eos omnino ignis, ne-
que quicquam molestiæ intulit. Tunc hi tres
quasi ex vno ore laudabant Deum in fornace
dicentes: Benedictus es Domine Deus pa-
trum nostrorum, &c. Rex igitur eductos de
fornace cum stupore aspexit, & Dei veri po-
tentiam collaudans edicto statuit, vt quicun-
que Deum Azariæ & sociorum blasphemaf-
set internecioni daretur. Sidrach vero Mi-
sach & Abdenago maiori honore in prouinciâ
Babylonis affecit.

VITA ET MARTIRIVM SANCTI PAN-
taleonis Mart. ex Simeone Metaphraste
Sur. Tom. 4. 27. Iulij.

CVM tetra idolorum caligo, imperante
Maximiano, orbem inuolueret, inter a-
lios, qui Nicomediæ religionis pietatisq; splē-
dorem egregiè tuebantur, admirabilis in pri-
mis & magnus fuit Pantaleon. Is filius Eu-
storgij viri longè opulentissimi ac gentilium
superstitionibus dediti, matrem habuit Eubu-
lam Christianis imbutam sacris, quæ mariti
execrata impietatem, filium Pantaleonem san-
ctissimis disciplinis diligēter instruebat. Quæ
dein

dein immatura morte sublata, tenerum implo
 parenti educandum reliquit filium. A quo, si-
 mulac humaniores literas Græcasq; discipli-
 nas mira ingenij facilitate superasset, Euphro-
 syno cuidam medica arte imbuendus traditur.
 Erat autem & moribus modestus, & sermone
 iucundus, & pulchritudine insignis, Quam ob
 rem cunctis erat admirationi & in ore atq; o-
 culis omnium versabatur, adeo ut ipsemet Im-
 perator, visa ipsius tanta ingenuitate indolis,
 in regia illum sua habere decerneret. Eodem
 porro tempore Hermolaus Christianæ fidei
 cultor eximius, cum Pantaleonem ad regiam
 frequenter cōmeare vidisset, atq; ex incesu,
 vultusq; decora compositione nobilis animæ
 vigorem coniectaret, clam eum accersit, & cui
 disciplinæ det operam rogat. Aesculapij, in-
 quit, ille Hipocratis & Galeni, quam ubi per-
 tractâro certam omnibus morbis magistro af-
 firmante exhibebo medicinam. Hermolaus
 vero hoc responso occasionem idoneam capi-
 ens adolescentis conuertendi; Crede mihi, in-
 quit, optime adolescens vera dicenti. Hæc Ae-
 sculapij, Hippocratis & Galeni parua sunt, &
 parum prodesse vrētibus assolent. Quin etiam
 dij ipsi quos colit Maximianus, sunt vana om-
 nino fabula & leuiorum deceptio mentium.
 Vnus autem solus verus Deus est Christus; in
 quem si credideris, eius sola inuocatione om-
 ne morborum genus profligabis. Ab hoc in-
 numerata miraculorum mar it seges, suisque
 ipse

ipse amatoribus maiora quam ipse fecerit præbet facienda miracula. Cumq; Hermolaus in hunc modum multis de religionis Christianæ præstantia disseruisset: ille & pristinae educationis quâ illum pia genetrix ad fidei rudimenta formauerat memor, atq; occultis diuinæ gratiæ facibus succensus, toto animo fidem Christi amplexatur, & reliquum deinde tempus diuinarum rerum cōmentationi attribuit. Accidit vero tandem, vt Pantaleon puerum in via venenato viperæ morfu enectum inueniret; quo viso; profecto, ait, si Hermolai doctrina vera est, puerum hunc verbo ad vitam reuocari fas est, viperamq; vicissim emori. His dictis Christi numen pro salute pueri implorauit, dictoq; citius defuncto vitam restituit, & viperam eadem virtute interemit. Quod factum tantam illi firmitatem perceptæ fidei, & gaudiorum peperit suauitatem, vt continere se haud posset, quin concito gradu ad præceptorem suum Hermolaum accederet, expositoq; miraculo cælesti lauacro peteret expiari. Suscepto igitur baptisinate, iam Christi amore ebrius, patrem in primis ac reliquos omnes eiusdem gratiæ facere optabat participes. Cumq; idola conterere vellet, & sæpè pio sane zelo admotis manibus simulacra demoliri pararet, rursus prudenter se continuit, ne concussus ratiunculis paternus animus, iamq; in superstitione nutare incipiens, interposita grauiore offensa fieret intractabilis. Statuit
igi-

igitur lenitate ac mansuetudine efficere, ut a nefario dæmoniorum cultu abductus, Christo sponte nomen dare annueret. Hæc cum animo volueret Pantaleon, & diuinum numen profusis lachrymis in auxilium vocaret, ecce adest præ foribus cæcus, qui Pantaleonis in arte medica industriam requirebat. Quo audito vir sanctus accurrens, præsentem patrem cæcum quid velit interrogat. Cui cæcus: Hæc, inquit, miseranda mea cæcitas omnium in hac vrbe medicorum eludit industriam; neque vllum potui exhaustis iam penè facultatibus remedium inuenire. Tu vero qui artis medicæ præstantia plurimum valere dicaris, quæso te manum huic meæ adhibe calamitati, & quicquid facultatum mihi reliquum est prompto atque alacri animo tibi exsoluam. Cui Pantaleon: Donum, inquit, lucis conferet tibi per nos pater luminum. Tu vero quæ mihi es pollicitus vade & da pauperibus. His auditis pater, cum inani quadam ostentatione à filio isthæc dici crederet, eum à cœpto abducere conatus est: Quid enim, aiebat, fili mi, tu cæteris medicis plus possis, quibus & ætate & prudentia longè es inferior? At nemo, inquit ille, o pater hunc medicandi tenet modum, quem ego à magistro meo edoctus sum. Quin vero, ait pater, etiam Euphrosyni præceptoris tui in hoc curando irrita fuit diligentia. Tum Pantaleon; Expecta, inquit, patululum pater, & res ipsa indicabit: moxque, in-

uocato

tocato Christi Iesu nomine manus suæ con-
tactu caliginem ab oculis cæci pepulit, pa-
trisq; tenebras fidei ac veritatis luce illustra-
uit. Quamobrem apud medicos iuxta ac deo-
rum inanum cultores magna cœpit flagra-
re inuidia. Accedebat quod patre extincto
amplissimam hæreditatem inter pauperes
dispertisset, & morbis afflictos reddita sani-
tate largisque elemosynis recreasset. Per-
ductus vero ad Imperatorem nullis cessit
blanditijs, sed hostes in certamen vocans, fi-
dem suam diuina miraculi auctoritate asse-
ruit. Prolato enim in medium paralytico
deorum se fore cultorem paciscitur, si ipso-
rum ope ægro sanitas redderetur: cumque in
eo negotio sacerdotes idolorum contenta
prece fatigarentur & Aesculapium Iouem,
Dianam cæteraque deorum monstra nequic-
quam inuocarent; tandem & ipse Deum su-
um inuocare iussus, oculis in cælum piè sub-
latis paralytici manum arripuit, dixitque: In
nomine CHRISTI IESU, qui elisos erigit
esto incolumis, membrisque tuis ad illius glo-
riam deinceps vtere sanus. Dixit, & protinus
is, qui omni membrorum destitutus officio,
lecto affixus iacebat exilijs, atque sempiter-
num Christi numen magna voce prædicauit.
Eam rem, cum non sine maximo inuidiæ
sensu idolorum sacerdotes aspicere pos-
sent, Imperatori persuaferunt, vt Pantaleo-
nem vita exueret, dignumque de illata dijs
iniu.

iniuria supplicium fumeret. Quem ille mox blanditijs aggressus: Nosti, inquit, ô Pantaleon quam horrenda omnibus deorum contemptoribus subeunda sint supplicia. Vidisti iam pridem atrocissimos Anthimi cruciatus. At ego, qui præ cæteris iuuentutis tuæ curam paternè gero, nolo te tam facilè interire; quin potius si deos honorare proponis, honoribus auctum nomen tuum immortale facere decreui. Sin autem in mentis tuæ stultitia, quod absit, perseueras, profecto vel inuitus te supplicijs tradere cogor. Ad hæc Pantaleon: Ne existimes, inquit, ô Imperator, me vel minis vel blanditijs à spe immortalis gloriæ, quam fidenter à Christo Iesu æterno Deo exspecto, abstrahendum. Neq; enim tormenta extimesco, quin potius magno me damno affectum putabo, si non plurima & grauissima quæque attuleris. Porro ad Anthimum quod attinet, non illum ego miserum vt tu, sed mortalium omnium felicissimum iudico, qui veneradam suam canitiem roseo cruore postremo exornare, & martyrij palma gloriosus ad cælos migrare promeruit. Quod si ille deuexa planè ætate vir, tam gloriosum de hoste triumphum egit, ego qui iuuenili ætate, & ad grauiam quæq; multo robustior esse debeo, certamen detrectabo? Nunquam mihi crede, me patriamque meam, & piam genitricem tanto dedecore afficiam. Quâobrem Imperator, quod reliquum erat, omnes adhiberi machinas iussit, vt supplicio-

*Fortitudo
animi.*

pliorū atrocitate victus Christi fortissimus
 athleta, hanc animi magnitudinem remitte-
 ret. Nec mora. Lictores manibus animisq; ex-
 pediti, appensum in ligno martyrem ferreis
 vngulis certatim dilantant; inde ignitas lam-
 pades lateribus admouent; vrgent, clamant, vt
 dijs sacrificet, supplicemque se Imperatori ex-
 hibeat. At martyr neq; plagis, neq; vstionibus
 quicquam motus, intentus orationi oculos in
 cælum defixos tenebat; cum ecce consolator
 Christus in habitu Hermolai apparens, marty-
 rem suum verbis dulcissimis cōsolatur, lictō-
 rum manus eneruat, lampades restinguit, & fa-
 tellites momento quasi elumbes reddit. Tum
 Imperator inops consilij: Quænam, inquit,
 hæc ars præstigiæ est, qua lampades extin-
 guis, & lictorū vires ac vigorem hebetas? Cui
 Pantaleon: Nullæ, inquit, præstigiæ sunt, sed
 adest mihi Christus ipse, qui & suis animum
 addere, & hostium potentiam infringere con-
 suevit. Tum Maximianus: Si ergo maiora tibi
 tormenta infligam, quid facies? Quid aliud,
 inquit Martyr, quam maiorem texere mate-
 riam præmiorum? Hoc audiens improba &
 scelerata mens maiora experiri voluit. Itaque
 leberem ferreum plumbo redundantem con-
 stitui, ac in eum martyrem conijci iussit. Sed
 illa quoq; machina, orante martyre, per Chri-
 sti præsentiam non tormentum, sed potius re-
 frigerium attulit; prorsus vt plumbum subi-
 to ad naturalem frigiditatem reductum om-
 nibus

Y nibus

nibus admirationem adferret, plurimosq; ad Christi potentiam confitendam prouocaret. Solus Imperator cum suis in impietate & furore persistens alio protinus supplicio martyrem deleri volebat. Iubet igitur ingenti saxo ad collum eius appeso in mare præcipitem dari, ne reliqui Christiani reliquijs eius ad consolationem potirentur. Sed missum in mare CHRISTVS mox excepit, ficcisque plantis, vt quondam magnum illum Petrum, manu deduxit; lapide interim instar folij arboris leuiter super fluctus maris natante. Pantaleon vero ductore Christo, inambulans ad littus peruenit, & alios quidem multos stupendo miraculo ad Christi virtutem prædicandam excitauit. Imperator autem, malitiæ tenebris profundè nimis immersus, ad noua supplicia inferenda & furore, & vindictæ cupiditate acriter inflamatus ingentem ferarum vim incertum cogi locum iussit; vt cum ijs martyr cõgressus reliquis Christi cultoribus immanitate supplicij terrorem incuteret. Et quidem vniuersa ciuitas ad spectaculum cõfluxit, vt iuuenem corpore & animo præstantem, & multistrumphis celebrem, cum feris congregientem cerneret. Ibi tum videre licebat rem maximè nouam & longè iucundissimam, homines quidem mutatos in ferarum sæuitiam, feras autem velut ratione præditas summa humanitatis & benevolentie præ se ferre obsequia. Nam Tyranno & satellitibus feras magnis clamoribus

ad sæ
magn
res, su
bant
telin
rum
num
essen
Eo ta
admi
Deur
stati
porte
Impe
feras
anim
Agit
filijs
tur,
mem
fessio
uoca
spe
cep
Chri
misc
spe
bat
se
part
fuge

ad

ad sæuitiam & crudelitatem excitantibus, ipsæ
 magna cum reuerentia ad martyrem acceden-
 tes, suauiterq; blandientes, inter se contende-
 bant, quænam prima accederet, & medica-
 te lingua pedes tangeret. Nec prius singulæ ea-
 rum recessere, quàm benedictione per ma-
 num martyris accepta, quo gaudio affectæ
 essent, cursu & saltu spectantibus declararent.
 Eo tam nouo spectaculo qui aderant magna
 admiratione commoti, vno clamore omnes
 Deum Christianorum verè magnum esse te-
 stati sunt, virumque iustum iure dimitti o-
 portere. Quid verò? Ferus planè & crudelis
 Imperator, totus vindictæ cupiditate estuans,
 feras illas ad vnam omnes, vt vel eo supplicio
 animum dolore faucium leniret, trucidauit.
 Agitatis demum de perimendo martyre con-
 silijs, placuit, vt in sublimi ad rotam ligare-
 tur, quæ dein per decliue impulsa, martyrem
 membratim contereret, & reliquos à con-
 fessione fidei suppliciorum immanitate re-
 uocaret. Quo cum magna infidelium turba
 spectandi gratia confluxisset, & rota prono
 cæpisset impetu volutari, mox præsentem
 Christi ope, disruptis vinculis martyr incolu-
 misconstitit: at illa in confertū agmen dilapsa
 spectantium, multos infidelium cõtriuuit. Sta-
 bāt omnes admiratione ac timore perculsi, ip-
 seq; attonita mēte Imperator, animū in omnes
 partes versabat, vt vel ignominie notā subter-
 fugeret, si minus victoria ex voto potiri potu-
 isset. Vi-

Videns igitur eum nihil de sua constantia remittere, neq; cedere assentionibus, nec verborum suasionibus, nec donorum promissis, nec suppliciorum minis, neq; vilo eorum quibus vel deliniri, vel percelli animus solet à pietate posse abduci, flagellis atrociter cedi ac dein gladio percuti imperat. Ductus itaq; ad ultimi certaminis locum, & oleastro alligatus, ictum gladij lætus præstolabatur. Cum vero summa vi ensem in nudam cervicem vibraret, licetor, mox acies inusitato miraculo instar ceræ conuersa, martyrem omnis sectionis reliquit expertem. Ea de causa tremore correpti carnifices, prostrati ad pedes martyris nihil non faciebant, vt cōcessa audaciæ venia, Christi simul misericordiā illis impetraret. Quod dum feruentissimo pietatis affectu perageret, huiusmodi vocem cælitus dilapsam audiuit. Non amplius Pantaleon sed Panteleemon vocaberis, vt rebus nomen pulchrè conueniat. Plurimi enim per te misericordiā consequentur. Hac voce audita, martyr incredibili delibutus gaudio, carnifices aduocauit; hortatusq; vt Imperatoris sententiam effectui mandarent, cervicem extēdit. Cumq; illi recusarent, & nefas esse dicerent sanctum ferire; ille ne optata martyrij gloria fraudaretur, tandem vicat, vt quidam, non tamen sine maxima reuerentia & timore, sanctissimum caput à cervicibus amputaret, è quibus lac protinus pro sanguine fluxit, & oleaster gratissimo fructu f-

mili-

illiter onustus, nouum & valde admirandum
spectaculum præbuit.

VITA ET MARTYRIVM SS. NAZARII
& Celsi pueri, ex historia S. Antonini Episcopi
Florentini, 28. Iulij.

S Nazarius nobilissima Romanorum fami-
lia, patre Africano viro illustrissimo, sed
Iudaica infidelitate imbuto, matre vero Per-
petua, Christianis sacris ab Apostolorum Prin-
cipe Petro initiata, ortus fuit. Hic anno ætatis
suæ nono, cum cerneret parentes diuersis ad-
modum inter se, in religionis negotio, opi-
nionibus conflictari, animo vehementer ang-
cepit, cuius potissimum sententiã in re adeo
seria & æternæ salutis negotio sequi deberet;
elegit tandem matris imitari pietatem, eiusq;
religionis institutum amplecti. Pijssimę igitur
matris monita inuito patre secutus B. Linum
adiit, eiusque disciplinis aliquamdiu imbutus
cælesti lauacro expiatus est. Ea re grauiter cõ-
motus pater, expositis tormentorum generi-
bus, quibus aduersum Christianos sæuebatur,
territare filium, atque à Christi cultu auertere
moliebatur. Sed Christi spiritu mirificè con-
firmatus puer, nullis hortamentis à fide Chri-
sto semel data abduci potuit, quin potius co-
taneis suis perceptam Christi gratiam & reli-
gionis Christianæ præstantiam referre, aliosq;
ad eandem allicere gaudebat. Hinc parentes
suum natiq; periculum veriti, eum rogant, vt

Zelus ani-
marum.